

Svar på planeringsdirektiv 2024

Kost- och servicenämnd

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Nämndens uppdrag	3
3	För nämnden relevanta styrande dokument	3
4	Nämndens omvärldsfaktorer: möjligheter och utmaningar	4
5	Nämndens förslag till resultatmål och indikatorer	4
5.1	Trygga och nöjda invånare	8
5.1.1	Måltidsverksamhet med hög kvalitet	8
5.2	Attraktivt och hållbart Värmland	8
5.2.1	God samverkan genom hela måltidsprocessen	8
5.3	God, jämlik och jämställd hälsa	8
5.3.1	Utveckla och kvalitetssäkra utbud och tjänster inom måltidsområdet	8
5.4	Hållbar organisation	9
5.4.1	Ekonomi i balans	9
6	Nämndens budget och ev omprioriteringar på en övergripande nivå	9
7	Nämndens förslag på nyinvesteringar	100
8	Nämndens ev förändrade lokalbehov	10

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 RS försl till effektmål för mandatperioden - förkl texter

Bilaga 2: Bilaga 2a MALL förteckning omprioriteringar

Bilaga 3: Bilaga 2b MALL fördjupning omprioriteringar

Bilaga 4: Bilaga 3 Nämndens förslag på nyinvesteringar

1 Inledning

Region Värmlands planeringsdirektiv förtydligar vad Region Värmlands nämnder har att förhålla sig till i planeringen av verksamheterna. Nämnders svar på planeringsdirektivet är ett stöd för den politiska ledningen att göra prioriteringar till Region Värmlands regionplan och budget. Beslut om regionplan och budget ger nämnder och verksamheter förutsättningar för den fortsatta planeringen.

Svar på planeringsdirektiv ska ha en långsiktig inriktning för hela planeringsperioden 2024-2026, med särskilt fokus på 2024. Svaret ska ges på en övergripande nivå och hållas tydligt, kort och koncist.

- Preliminärt svar på planeringsdirektiv ska av HSN, KBN, KTN och RU lämnas in 18 april
- Beslutat svar på planeringsdirektiv ska av RS lämnas in 25 april
- Beslutat svar på planeringsdirektiv ska av PN och KSN lämnas in 11 maj
- Beslutat svar på planeringsdirektiv ska av HMN lämnas in 12 maj
- Beslutat svar på planeringsdirektiv ska av HSN, KBN, KTN och RU lämnas in 16 maj

Planeringsdirektivet i sin helhet anger utöver skrivanvisningar och mallar i detta dokument kompletta krav på Svar på planeringsdirektivet.

2 Nämndens uppdrag

Kost- och servicenämndens uppdrag är att åstadkomma en hållbar (ekonomisk, social och miljömässig) måltidsverksamhet med hög kvalitet. Nämnden ska arbeta i enlighet med relevanta mål i Agenda 2030.

Flera mål i Agenda 2030 berör kost- och servicenämndens ansvarsområde men i olika omfattning. De mål som bedöms ha en tydlig koppling till nämndens uppdrag är mål 2, 3, 9, 12 och 15. Kost- och servicenämnden bidrar till målen enligt aktiviteter planerade för året.

3 För nämnden relevanta styrande dokument

Nämndens viktigaste styrande dokument.

- Regeringsformen
- Kommunallagen
- Förvaltningslagen
- Reglemente för kost-och servicenämnden
- Samverkansavtal kost- och servicenämnden
- Internkontrollplan
- Statens livsmedelsverks nationella riktlinjer för vård och omsorg, 2017.
- Statens livsmedelsverks (SLV) nationella riktlinjen för måltider på sjukhus 2020.
- Socialstyrelsens vägledningsdokument Att förebygga och behandla undernäring 2019.
- Livsmedelslagen 206:804
- Agenda 2030
- Värmlandsstrategin
- Region Värmlands miljöplan

- Region Värmlands folkhälsostrategiska plan
- Hälsa- och sjukvårdens arbete med civilt försvar, en överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om civilt försvar.

4 Nämndens omvärldsfaktorer: möjligheter och utmaningar

Omvärldsfaktorer: möjligheter och utmaningar som nämnden anser vara viktigast för planeringen av uppdraget under planeringsperioden.

Utmaningar

- Den ekonomiska utvecklingen. Prisutveckling gällande främst livsmedel, förpackningar och transporter har inneburit kraftigt ökade kostnader i produktionsköket. Direktivet är att nämndernas planering för 2024 ska rymmas inom nämndernas nettokostnadsramar för 2023.
- Att uppnå miljömål försvåras av att miljövänliga och hållbara alternativ är kostnadsdrivande samtidigt som nämndens resurser är begränsade. Det innebär att prioriteringar kommer att behövas. Nämnden kan inte förvänta ramtillskott för kostnadsökningar eller ändrad verksamhet. Nämnden ska utgå ifrån att nämndens aktiviteter, utvecklingsarbete, satsningar och investeringar ska finansieras inom nämndens tilldelade ram. Nämnden ska i dialog med verksamheten aktivt jobba med att ta fram möjligheter att frigöra medel genom omprioriteringar i verksamheten. Det är av största vikt att nämnden vidtar nödvändiga åtgärder för att utföra verksamheten inom nämndens tilldelade nettokostnadsram.
- Nya initiativ som driver kostnader kommer att vara begränsat under 2024-2026. Pågående arbete kring *Hälsa- och sjukvårdens arbete med civilt försvar, en överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om civilt försvar*, där ett av insatsområdena handlar om försörjningsberedskap, där bland annat livsmedel ingår. Identifierade områden för ökad beredskap i fredstida kriser och att stärka motståndskraften är bland annat ökad lagerhållning samt robust produktion.

Möjligheter

- Genom aktiviteter bidrar kost- och servicenämnden till flera av målen i Agenda 2030. Nämnden ska bland annat genomföra satsningar för att öka den värmländska livsmedelsproduktionen genom att, när så är möjligt, öka andelen inköp av närproducerade, svenska samt ekologiska livsmedel.
- Nämnden ska möjliggöra för delaktighet och tillgänglighet genom att utveckla digital beställningsprocess för kund/patient.

5 Nämndens förslag till resultatmål och indikatorer

Nämndens resultatmål ska styra verksamheterna mot och bidra till måluppfyllelse för regionens effektmål. I enlighet med regionens styrmodell ska nämnderna föreslå 1-3 resultatmål per effektmål. Ett resultatmål kan endast vara kopplat till ett effektmål. Resultatmålen kan vara ett- eller fleråriga. De förklarande texterna till regionstyrelsens förslag till effektmål är vägledande. Resultatmål och indikatorer hämtas företrädesvis ur redan beslutade styrande dokument.

Regionstyrelsens förslag till effektmål för mandatperioden[1]:

- Trygga och nöjda invånare
- Attraktivt och hållbart Värmland
- God, jämlik och jämställd hälsa
- Hållbar organisation

Förklarande texter återfinns i bilaga 1

Trygga och nöjda invånare

Måltidsverksamhet med hög kvalitet.

Nämnden ska arbeta för att invånare ska leva ett gott liv, må bra, vara trygga och känna sig nöjda. Tillgång till god och näringsriktig mat är viktigt för målgruppen äldre, sjuka och sköra. Måltiderna ska vara goda, tillgängliga och ha hög kvalitet.

Nämndens strategi utgår ifrån Livsmedelsverkets Nationella riktlinjer för måltider i äldreomsorgen samt Nationella riktlinjer för måltider på sjukhus. Måltidsmodellen ger ett helhetsperspektiv på bra måltider och kan användas vid planering och uppföljning av den offentliga måltidsverksamheten. Modellen består av sex olika områden, som alla är viktiga för att de offentliga måltiderna ska skapa matglädje och bidra till hållbar utveckling.

Måltidsverksamhet med hög kvalitet uppnås genom att utveckla kost- och servicenämndens måltidskoncept, från beställning till kundens smakupplevelse.

Koppling till: Agenda 2030, Region Värmlands miljöplan.

Aktivitet: Utveckla nämndens måltidskoncept utifrån behov, synpunkter och önskemål.

Indikator: En hög kundnöjdhet mäts genom en årlig kundenkät till nämndens kunder. Andelen kunder som ger lägst betyg 4-6 ska vara minst 90%.

Attraktivt och hållbart Värmland.

God samverkan genom hela måltidsprocessen.

God samverkan genom hela måltidsprocessen inom ramen för kost-och servicenämndens ansvarsområde. Genom att höja kompetens och kunskap om nutritionens betydelse bidrar nämnden till ökad kunskapsnivå inom området. Förbättrat näringsintag är en viktig del i den medicinska behandlingen och omvårdnaden. Ett bättre energi- och näringsintag skapar förutsättningar för snabbare återhämtning och rehabilitering.

Koppling till: Agenda 2030, Region Värmlands folkhälsosstrategiska plan samt Miljöplan.

Aktivitet: Öka kompetens och kunskap om nutritionens betydelse.

Indikator: Uppföljning sker genom dialog och fördjupning vid nämndmöte om genomförda utbildningsinsatser som stärker nutritionens betydelse för hälsa och välmående. Antal genomförda utbildningsinsatser under året ska uppgå till minst en.

God jämlik och jämställd hälsa

Utveckla och kvalitetssäkra utbud och tjänster inom måltidsområdet.

Nämnden ska utveckla och kvalitetssäkra utbud och tjänster inom måltidsområdet. Under 2024 samt kommande planperiod ska nämnden arbeta för ökad digital delaktighet genom att utgå från patientens/kundens behov och möjligheter.

Koppling till: Värmlansstrategin, Region Värmlands folkhälsostrategiska plan.

Aktivitet: Öka digital delaktighet i beställningsprocess.

Indikator: Uppföljning av förvaltningsgruppens aktiviteter sker vid nämndmöte.

Hållbar organisation

Nämnden ska bidra till ekonomi i balans genom en kostnadseffektiv måltidsverksamhet samt till en miljömässig hållbarhet genom minskat klimatavtryck.

Koppling till: Agenda 2030, Värmlandsstrategin, Regionplan, Region Värmlands miljöplan.

Kostnadseffektiv måltidsverksamhet

Aktivitet; Arbeta för budget i balans.

Indikator: Uppföljning av nettokostnad mot budget samt kostnad per portion (kr.).

Miljömässig hållbarhet

Stärka hållbarhetsarbetet inom ramen för Agenda 2030, samt Region Värmlands miljöplan.

Mål 2 Ingen hunger; avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.

Delmål 2.1: Tillgång till säker och näringsriktig mat året om.

Delmål 2.2: Utrota alla former av undernäring genom att tillgodose äldre personers näringsbehov.

Delmål 2.3: Fördubbla småskaliga livsmedelsproducenters produktivitet och inkomster genom att ställa krav vid upphandlingar.

Genom folkhälsoarbete, hälso- och sjukvård samt utbildning bidrar Region Värmland till kompetens och förståelse för hälsosam och näringsriktig kost samt till hållbart lantbruk och livsmedelshantering.

Mål 3 God hälsa och välbefinnande: säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.

Delmål 3.d: Stärka kapaciteten när det gäller tidig varning, riskreducering och hantering av nationella hälsorisker.

Målet innebär att säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar. För att skillnaderna i livsvillkor och hälsa ska minska är Region Värmland, vid sidan av länets kommuner, en nyckelaktör när det gäller att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla. Utöver de egna välfärdstjänsterna verkar regionen indirekt som samverkanspart i det regionala folkhälsoarbetet.

Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur: bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.

Delmål 9.c: Öka tillgången till informations- och kommunikationsteknik för alla.

Målet innebär att bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation. Region Värmland ska främja hållbar tillväxt och utveckling som leder till starkare företag och bättre kommunikationer i hela länet. I samverkan med andra samhällsaktörer främjar Region Värmland innovativa lösningar. Digitaliseringen ger nya möjligheter som ska tas tillvara för att hantera samhällsutmaningar.

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion innebär effektiv användning av resurser ur flera olika perspektiv. Genom ökad samverkan med kommuner och andra regioner medverkar Region Värmland till ansvarsfulla val av produkter och tjänster.

Delmål 12.3: Halvera matsvinnet i världen. Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

Delmål 12.4: Ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall. Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

Delmål 12.5: Minska mängden avfall markant. Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

Delmål 12.6 Uppmuntra företag att tillämpa hållbara metoder och hållbarhetsredovisning. Uppmuntra företag, särskilt stora och multinationella företag, att införa hållbara metoder och att integrera hållbarhetsinformation i sin rapporteringscykel.

Delmål 12.7: Främja hållbara metoder för offentlig upphandling. Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.

Mål 15 Ekosystem och mångfald. Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald. Andelen ekologiska livsmedel av den totala livsmedelskostnaden, i linje med regeringens beslut att 30% av den svenska jordbruksmarken ska utgöras av certifierad ekologisk jordbruksmark år 2030 och 60% av den offentliga livsmedelskonsumtionen ska utgöras av certifierade ekologiska produkter år 2030.

Uppföljning av miljömål enligt Region Värmlands miljömål sker genom indikatorer inom följande målområde;

Inköp och resursförbrukning

Långsiktig målsättning - Genom våra upphandlingar, avtalstrohet och en effektiv resurshantering i vår

verksamhet, bidrar vi till en hållbar konsumtion och produktion och en övergång till en cirkulär och biobaserad ekonomi., inom planperioden ska miljönyttan i genomförda upphandlingar öka.

Indikator

- Miljönyttan av genomförda upphandlingar ska öka. Andelen genomförda upphandlingar där miljönyttan har ökat.

Måltidsförsörjning

Långsiktig målsättning - Vår måltidsförsörjning främjar en biologisk mångfald, ett hållbart klimatavtryck, en god hälsa hos såväl människor som djur och en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel inom regionen. Livsmedelsinköp ska så långt möjligt uppfylla krav motsvarande svensk lagstiftning inom livsmedelsproduktion och djuromsorg.

Indikatorer

- Inköpsandelen närproducerade livsmedel ska öka under perioden med en strävan om att uppnå minst 30 procent. Andelen närproducerade livsmedel ska uppgå till minst 30%.
- Inköpsandelen ekologiska livsmedel ska vara minst 50 procent. Andelen inköp av ekologiska livsmedel ska uppgå till minst 50%.
- Inköpsandelen av svensk råvara av kött och kyckling ska uppgå till minst 95%.
- Inköpsandelen av svenska livsmedel ska uppgå till minst 70%.

5.1 Trygga och nöjda invånare

5.1.1 Måltidsverksamhet med hög kvalitet

5.1.1.1 Utveckla kost- och servicenämndens måltidskoncept.

Indikatorer	Mål	Frekvens	Källa
Kundenkät	90 %	År	Genom enkätundersökning mäter vi kundnöjdheten för hela matleveranskonceptet från smak till leverans. En årlig förfrågan går ut till kund.

5.2 Attraktivt och hållbart Värmland

5.2.1 God samverkan genom hela måltidsprocessen

5.2.1.1 Öka kompetens och kunskap om nutritionens betydelse.

Indikatorer	Mål	Frekvens	Källa
Antal genomförda utbildningsinsatser.	1	Delår	Genomföra utbildningsinsatser för att öka förståelse och kunskap kring nutrition vid patientens övergång mellan region och kommun.

5.3 God, jämlik och jämställd hälsa

5.3.1 Utveckla och kvalitetssäkra utbud och tjänster inom måltidsområdet

5.3.1.1 Öka informationstillgängligheten genom hela måltidskedjan.

Indikatorer	Mål	Frekvens	Källa
Uppföljning av Förvaltningsgruppens arbete.		Delår	Uppföljning sker vid varje nämndmöte samt vid delårs- samt årsrapportering.

5.3.1.2 Stärkt försörjningsberedskap i hela måltidskedjan.

Indikatorer	Mål	Frekvens	Källa
Beredskapsplanering		År	Egen mätning av antal genomförda aktiviteter. Genomförd konsekvensanalys, risk- och sårbarhetsanalys (RSA) samt kontinuitetshantering.

5.4 Hållbar organisation

5.4.1 Ekonomi i balans

Indikatorer	Mål	Frekvens	Källa
Kostnad per måltid (kr).	37 kr	År	Kostdatasystem, Raindance.
Nettokostnad mot budget		Månad	Raindance

5.4.1.1 Miljömässig hållbarhet.

Indikatorer	Mål	Frekvens	Källa
Andel inköp av närproducerade livsmedel ska öka.	30 %	Delår	Livsmedelsstatistik från leverantören, datakälla Hantera. Definitionen utgår från Region Värmlands livsmedelsavtal med Lilla Grossisten.
Andelen inköp av svensk råvara av kött och kyckling ska öka.	95 %	Delår	Statistik från leverantörer, datakälla Hantera.
Andel inköp av svenska livsmedel ska öka.	70 %	Delår	Systemstöd Hantera.
Andelen inköp av ekologiska livsmedel ska öka.	50 %	Delår	Andel ekologiska livsmedel av den totala livsmedelskostnaden (I linje med regeringens beslut att 30% av den svenska jordbruksmarken ska utgöras av certifierad ekologisk jordbruksmark år 2030 och 60% av den offentliga livsmedelskonsumtionen ska utgöras av certifierade ekologiska produkter år 2030).

6 Nämndens budget och ev omprioriteringar på en övergripande nivå

Nämndernas planering för 2024 ska rymmas inom nämndernas nettokostnadsramar för 2023. Det kan inte förväntas ramtillskott för kostnadsökningar eller ändrad verksamhet. Nämnden ska därför utgå ifrån att nämndens aktiviteter, utvecklingsarbete, satsningar och investeringar ska finansieras inom nämndens tilldelade ram. Nämnden ska i dialog med verksamheten aktivt jobba med att ta fram möjligheter att frigöra medel genom omprioriteringar i verksamheten. Det är av största vikt att nämnden vidtar nödvändiga åtgärder för att utföra verksamheten inom nämndens tilldelade nettokostnadsram.

Beslutat nettokostnadsram 2024 är 1 107 tkr.

Nämnden ska svara gentemot de samverkande huvudmännen så att produktionen av måltider sker i enlighet med de krav som fastställts i samverkansavtal samt för att kostproduktionen sker enligt gällande lagar och avtal.

Respektive part i nämnden lämnar ekonomiskt bidrag till nämndens verksamhet som baseras på bruttokostnaden och andelen avropade måltider. Över-/underskott regleras årligen och fördelas proportionellt utifrån respektive huvudmans andel av den totala årsvolymen. Den definitiva slutavräkningen sker snarast efter årsskiftet, dock senast tre månader därefter.

Långsiktig strategi under planperioden; Väl genomförda upphandlingar skapar förutsättningar och möjligheter att uppnå miljömål samt ekonomi i balans.

Strategi 2024; Ökad flexibilitet gällande menyplanering där anpassningar görs kontinuerligt och efter de förutsättningar som ges.

7 Nämndens förslag på nyinvesteringar

För att fånga framtida likviditetsbehov och framtida avskrivningskostnader måste prognoser göras baserade på nämndernas uppskattade behov. Detta gäller nyinvesteringar dvs nya verksamheter samt större förändringar/utökningar av befintliga verksamheter.

Måltidsproduktionen sker i Region Värmlands lokaler/produktionskök vid CSK. Behov av renovering i produktionsköket vid CSK föreligger. Efter kontroll av Miljöinspektionen sågs behov av renovering av golv.

Inköp av utrustning sker löpande efter behov, exempelvis ugnar, kontrollinstrument. inköp av blaster, för att minska sårbarhet i produktion, behöver göras under 2024.

8 Nämndens ev förändrade lokalbehov

Beroende av förändringar (beslut och/eller lagkrav) gällande lagerhållning av livsmedel och förpackningsmaterial kan lagerytor behövas att ses över inom planperioden.